

Eventuella störningar i svensk handel med Ryssland och Ukraina

- **Sveriges exportvärde för jordbruksprodukter inklusive fisk till Ryssland och Ukraina är förhållandevis litet och utgör 1,5 % respektive 0,5 % av totala handeln. Sverige är dock nettoexportör av dessa produkter till båda länderna.**
- **De värdemässiga effekterna av eventuella störningar i handeln med jordbruksprodukter och fisk bedöms små för den svenska handeln.**
- **De större svenska jordbruksprodukterna som exporteras till Ryssland och Ukraina är diverse livsmedel (soppor, såser, matfett och spannmålsberedningar) samt spannmål.**

Mot bakgrund av den aktuella situationen i Ukraina och i Ryssland redogör denna kortrapport för handeln mellan dessa länder och Sverige. Även de värdemässiga effekterna för Sverige vid eventuella handelsstörningar länderna emellan redovisas.

Sveriges handel

Sverige är värdemässigt sett en nettoexportör i den totala handeln (jordbruks-, fiskprodukter samt industriprodukter) med omvärlden. Trenden för nettoexporten av både jordbruksprodukter (inklusive fisk) och industrivaror har dock varit negativ under den senaste tioårsperioden så ca 115 mdr kr har tappats i nettointäkt. Sveriges handel är betydelsefull för den inhemska ekonomin. Exporten av varor och tjänster uppgick 2013 till hela 46 procent av landets BNP och importen utgjorde ca 40 procent¹.

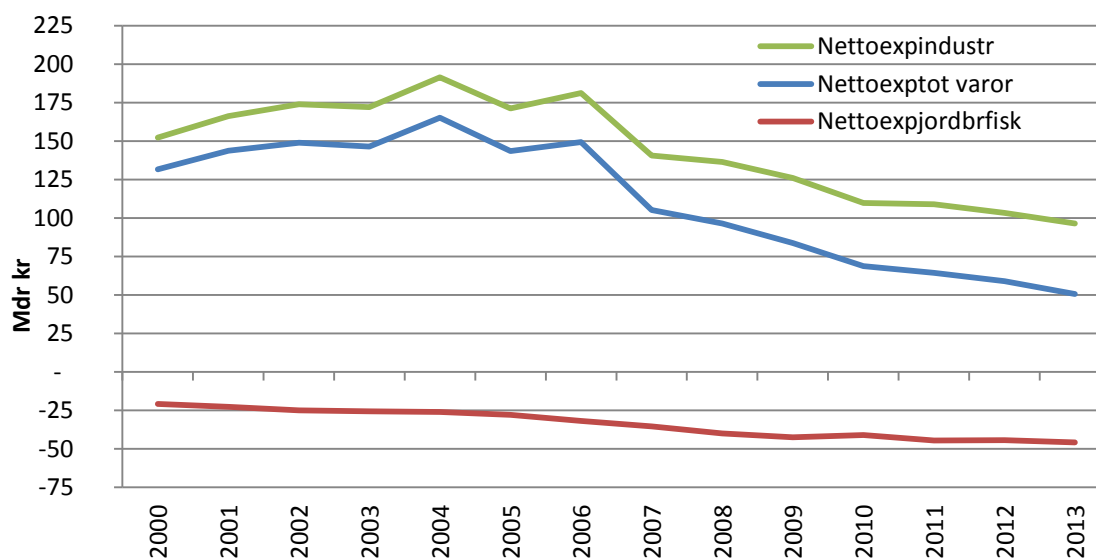

Fig. 1. Svensk nettoexport

¹ SCB, Nationalräkenskaper

Medan Sverige är nettoexportör av industriprodukter är vi sedan en längre tid tillbaka nettoimportörer av jordbruks- och fiskprodukter. Underskottet i handeln för dessa varor uppgår till cirka 45 miljarder kr på senare tid. Större import av jordbruksprodukter till Sverige är främst fisk, frukt och grönsaker samt kött. På exportsidan återfinns de större exportvärdena inom främst spannmål, diverse livsmedel (gruppen består av soppor, såser, matfett och spannmålsberedningar) och drycker (både med och utan alkohol). Det är dock endast inom spannmål, oljor och fetter samt hudar och pälskinn som nettoexport förekommer sett under en längre tidsperiod (2000-2013). De värdemässigt största svenska exportvärdena inom industrisektorn är vägfordon, tele-radio-tv och musikapparater samt pappersprodukter. Sverige har dessutom en nettoexport av dessa produkter. Den största nettoimporten till Sverige utgörs av mineralolja och produkter därav.

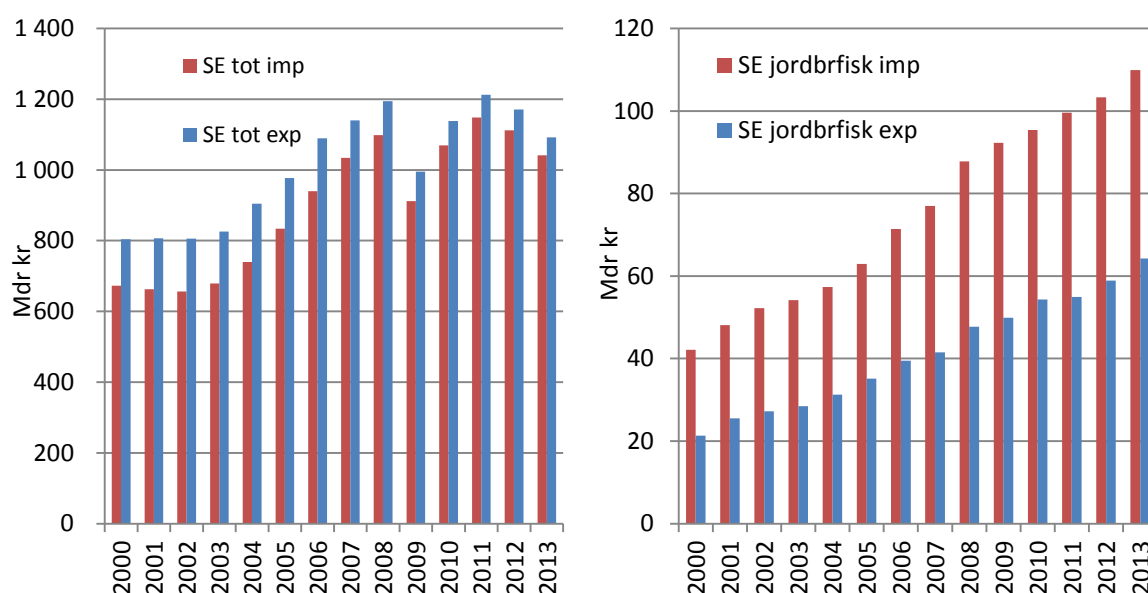

Fig. 2. Svensk handel totalt och för jordbruks- och fiskprodukter

Svensk handel med Ryssland och Ukraina

Av Sveriges totala handel med Ryssland och Ukraina är den ryska andelen betydligt större än den ukrainska. De senaste uppgifterna (2013) visar på att den ryska andelen av Sveriges totala import uppgår till drygt 4 % medan exporten uppgår till drygt 2 %. Importen ifrån Ryssland har ökat stadigt sedan i början av 2000-talet, vilket har resulterat i en ökande nettoimport av ryska varor till Sverige totalt sett. Den värdemässigt största importen ifrån Ryssland utgörs av mineralolja, kemiska grundämnen samt metaller (exklusive stål och järn). De största exportvärdena för svensk del återfinns bland vägfordon, tele-radio-tv inklusive musikapparater samt särskilda industrimaskiner (t.ex. jordbruksmaskiner, maskiner för livsmedelsbearbetning och maskiner för pappersindustrin). I genomsnitt (2000-2013) uppgick det totala värdet av importerade varor ifrån Ryssland till ca 31 miljarder kr och exporterade varor till ca 18 miljarder kr.

Importen ifrån Ukraina är marginell i förhållande till den totala svenska importen, även den svenska exporten till Ukraina är förhållandevis liten. För 2013 uppgick denna till ca 0,2 % av den totala exporten. Sverige är följaktligen nettoexportör i handeln med Ukraina och de värdemässigt viktigaste varorna som exporterades dit under 2013 var industrimaskiner och diverse livsmedel. Genomsnittligt importvärde till Sverige (2000-2013) uppgick till drygt 350 miljoner kr och motsvarande värde när det gällde export uppgick till ca 3 miljarder kr.

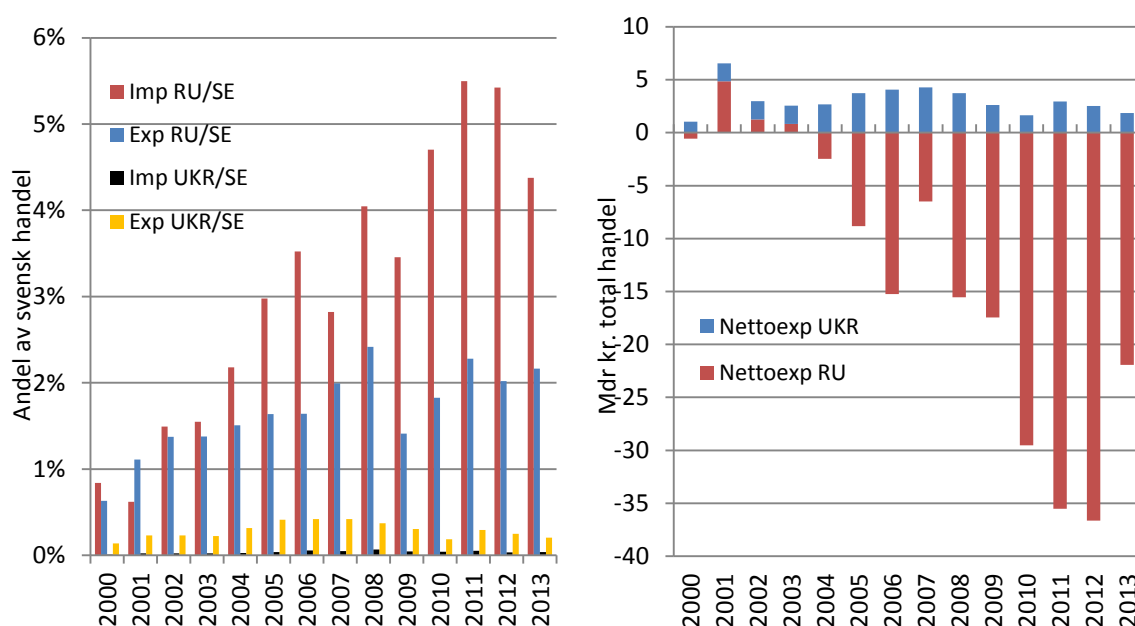

Fig. 3. Andel av och nettohandel med Ryssland och Ukraina, total handel.

Om den svenska handeln med Ryssland och Ukraina avgränsas till att bara omfatta jordbruksprodukter (inkl. fisk- och även bearbetade produkter) minskar dess betydelse ännu mer jämfört med den totala handeln av samma varor. I genomsnitt för 2000-2013 uppgick den svenska exportandelen av dessa varor till ca 1,5 % i handeln med Ryssland. Exportandelen till Ukraina samt importandelarna till de båda länderna är mindre än 0,5 % vardera.

Även om handeln är förhållandevis liten så genererar den en genomsnittlig nettoexportintäkt uppgående till ca 640 miljoner kr (2000-2013). Sverige är alltså i detta hänseende en nettoexportör av jordbruks-, fisk- och bearbetade produkter i handeln med dessa länder. Dessutom har det svenska exportvärdet ökat både till Ryssland och till Ukraina under perioden. Högst exportintäkt uppnåddes 2013 då varor inom jordbruks- och fisksektorn exporterades till ett värde av cirka 1,1 miljarder kr.

De större exportprodukterna ifrån Sverige avseende jordbruks- och fiskprodukter till Ryssland är framförallt spannmål och gruppen diverse livsmedel och till Ukraina är det gruppen diverse livsmedel som värdemässigt dominerar (genomsnittlig exportintäkt på ca 205 miljoner kr). När det gäller import av motsvarande varor är det värdemässigt sett främst frukt och grönsaker samt fodermedel som avsätts på den svenska marknaden. Även importen har ökat under

perioden, dock inte lika mycket som exporten. Ökningen kan främst tillskrivas importen av jordbruksprodukter, fisk och bearbetade produkter ifrån Ryssland.

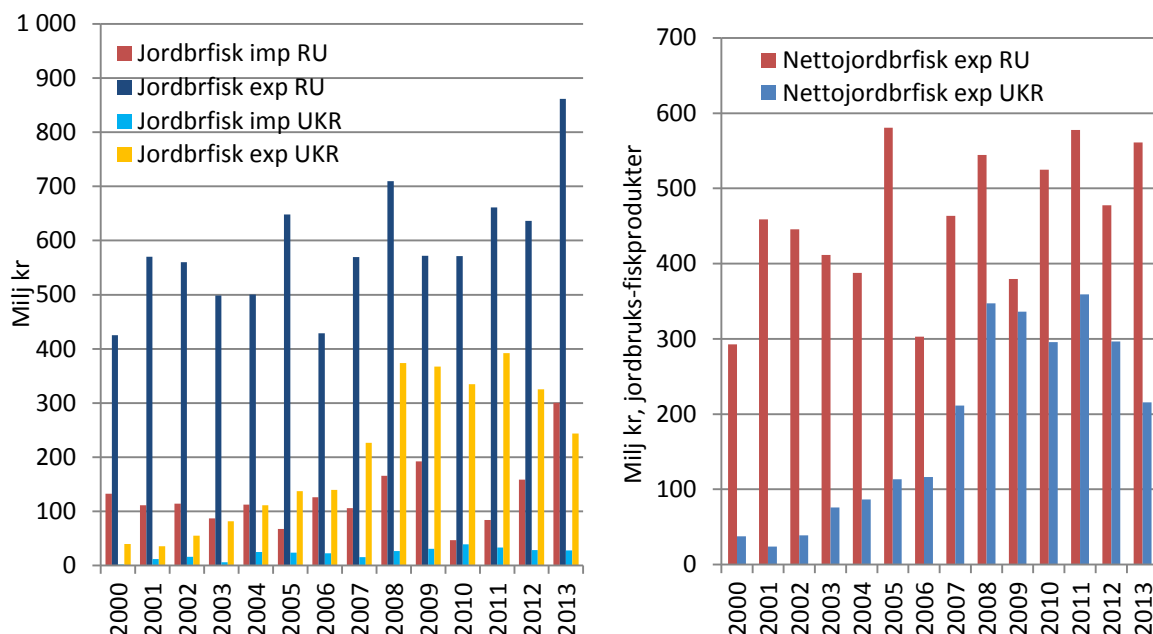

Fig. 4. Svensk handel av jordbruks- och fiskprodukter med Ryssland och Ukraina samt nettohandeln.

Eventuella effekter vid störningar i handeln med Ryssland och Ukraina

Handeln med både Ryssland och Ukraina är sålunda förhållandevis liten i förhållande till Sveriges totala handel. En sammanfattning över detta redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 1. Svenska handelsvärden (genomsnitt) 2000-2013 med Ryssland och Ukraina

	Jordbruk- fisk- livsmedelsvaror		Industrivaror		
	Ryssland	Ukraina		Ryssland	Ukraina
Andel av svensk export²	1,4 %	0,5 %		1,7 %	0,3 %
Export, milj kr	587	204		17 500	3 000
<i>Större exportprodukter:</i>					
Diverse livsmedel	172	155	Vägfordon	3 700	Papper 300
Spannmål	129	5	Tele-radio-TV-musik	2 900	764
Mejeri och kött ³	115	Fisk 4	Ej elektriska maskiner ⁴	1 600	Maskiner 276
Andel av svensk import²	0,2 %	0,003 %		3,7 %	0,04 %
Import, milj kr	129	22		30 600	352
<i>Större importprodukter:</i>					
Frukt & grönsaker	59	17	Mineraloljor mm	24 600	Kläder 76
Fodermedel	37	2	Kemiska grundämnen	1 400	Trä 36
Fisk	8		Metaller (exkl. järn,stål)	1 300	Möbler 32

² Andel av total handel för jordbruks-fisk-livsmedelsvaror respektive av industrivaror.

³ Drygt 55 milj kr vardera.

⁴ Därefter följer export av särskilda maskiner (bl.a. jordbruksmaskiner) som uppgår till ca 1 500 milj kr.

I handeln med varor inom jordbruk- och fisksektorn riskerar svensk industri att förlora cirka 800 miljoner kr vid eventuella störningar i handeln dessa länder. Även om det givetvis är positivt med svenska exportframgångar i Ryssland och Ukraina är denna export hittills på en sådan nivå att det svenska beroendet av dessa som exportmarknader är förhållandevis litet. Den största exportvaran till Ryssland och Ukraina (diverse livsmedel) har t.ex. en andel på 4 % respektive 3 % av den totala svenska exporten för dessa varor. Exporten av spannmål, kött och mejeri utgör en lägre andel, cirka 3 % för Ryssland och cirka 0,1 % för Ukraina. För enskilda företag kan handeln dock ha en större betydelse.

Det kan vara så att viss export är under uppbyggnad i ett försök att etablera en mer långsiktig marknadsandel på dessa marknader. I handeln med Ryssland finns en långsiktig (1995-2013) positiv trend för spannmål men de årliga variationerna är stora, vilket kan indikera att exporten mer styrs av tillfälliga exportmöjligheter än en långsiktig strategi för att etablera marknadsandelar. Den största exportvarugruppen, diverse livsmedel, uppvisar istället en negativ trend. I handeln med Ukraina finns en positiv trend för exporten av diverse livsmedel men denna export har planat ut och minskat efter 2008.

På importsidan är det svenska beroendet av den ryska och ukrainska marknaden för jordbruksprodukter ännu mindre än för exportmarknaden. De viktigare importprodukterna har en importandel på 0,1 – 1 %. För den större importprodukten frukt och grönt är det framförallt bär (blåbär och frysta bär) som importeras. Denna import borde till viss del kunna ersättas av dels egen produktion och dels ökad import ifrån EU-länderna (framförallt Polen och Finland) som dock troligen har en högre prisnivå än den ryska och ukrainska.

I tabell 1 redovisas också situationen för olika industrivaror till och ifrån Ryssland och Ukraina. När det gäller den svenska exporten av dessa så liknar denna situation den för jordbruksprodukterna, d.v.s. förhållandevis små exportandelar. Värt att notera i denna handel är att den svenska exporten av maskiner, som också innehåller jordbruksmaskiner, har förhållandevis stor andel. Importen av industrivaror domineras av mineralolja ifrån Ryssland. I genomsnitt (2000-2013) utgjorde importen av rysk olja ca 25 % av Sveriges totala värde för oljeimport. Denna import har dock minskat både volymmässigt och värdemässigt de senaste två åren. Jämfört med toppåret 2011 minskade importen uttryckt i volym med drygt 28 % under 2013.

EU:s handel med dessa länder domineras av import av rysk olja och oljeprodukter som utgjorde nästan hela 80 % av det totala ryska exportvärdet till EU 2013. Total import (jordbruk- och industriprodukter) ifrån Ryssland 2013 utgjorde ca 12 % av EU:s import ifrån länder utanför gemenskapen, exporten uppgick till ca 7 %. I den totala handeln med Ukraina är EU tvärtom nettoexportör. För jordbruks- och fiskprodukter är dock EU en nettoexportör i handeln med Ryssland men har på senare blivit en nettoimportör i handeln med Ukraina. Den största nettoexporten av jordbruksprodukter till Ryssland utgörs av frukt och grönt, bearbetade livsmedel samt kött. Den största nettoimporten av jordbruksprodukter ifrån Ukraina består av spannmål.

Kontaktperson

Patrik Eklöf, 036-15 51 50